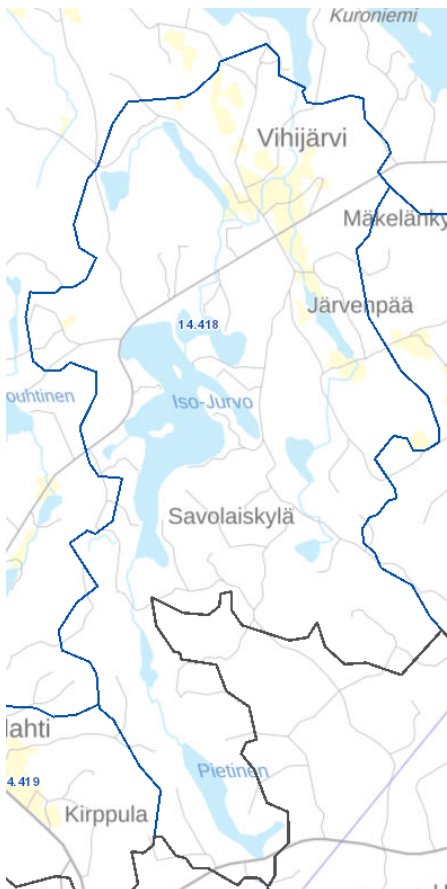

ISO-JURVO, HANKE

Jurvon seudun valuma-aluekunnostuksen esiselvityshanke

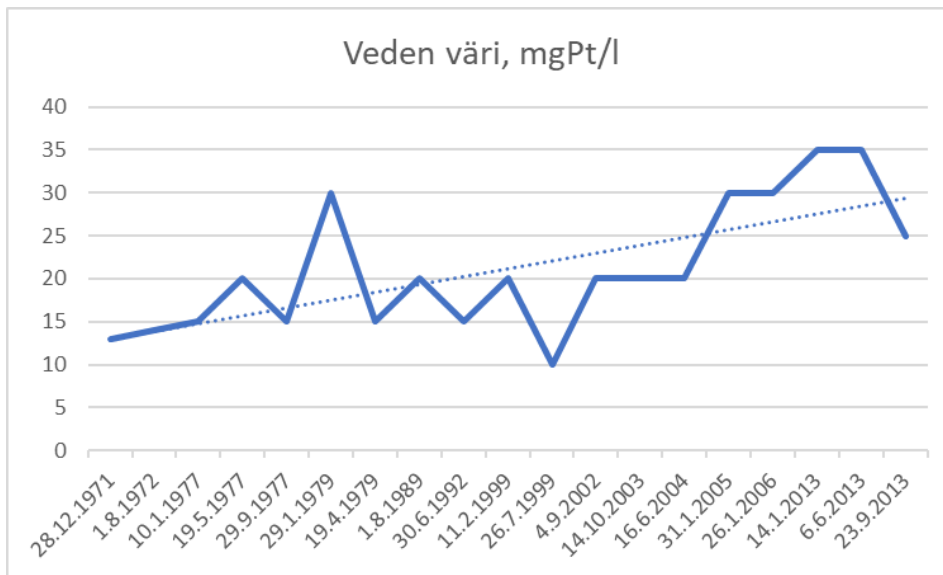
1. Taustaa

Äänekosken Suolahden alueella sijaitseva Iso-Jurvo järvi sijaitsee Keiteleen eteläosan valuma-alueella 14.41 ja edelleen Kurojoen valuma-alueella (14.418) (kuva 1). Iso-Jurvo on ekologiselta tilaltaan luokassa erinomainen oleva Natura-järvi, jonka vedenlaatu on kuitenkin alkanut heikentyä. Etenkin järven tummumiskehitys on olemassa olevan seuranta-aineiston perusteella lähtenyt selvään kasvuun (kuva 2).

Järven tilan parantamiseksi, heikkenemiskehityksen katkaisemiseksi ja pysyvien tuloksien varmistamiseksi, vesienhoidollisia toimenpiteitä tulee kohdentaa järven valuma-alueelle, jolloin voidaan vaikuttaa vesien tilan heikkenemisen aiheuttaviin juurisyihin, eli siihen minkälaista tilaa heikentävää valuma-alueelähtöistä kuormitusta valuma-alueelta valuu ja kuinka paljon sitä alapuolisiin vesistöihin päätyy.

Kuva 1. Iso-Jurvon valuma-alueerajaus (14.29) (lähde: metsäkeskus.fi).

Kuva 2. Iso-Jurvon veden värin kehittyminen aikavälillä 1971-2013 (lähde: Hertta-tietokanta).

2. Hankekuvaus

Näytteenotto ja tutkimus

Hankkeessa on tarkoitus määrittää Iso-Jurvoon laskevien merkittävimpien uomien vedenlaatu ja mahdollisuuksien mukaan myös hetkellinen virtaama. Näytteenotto suoritetaan kertaluonteisesti kevään ylivirtaamakauden jälkeen, jolloin tulvat ovat laskusuunnassa. Vesinäytteet otetaan uomien alaosista niiden laskussa järvaltaaseen (liite 1). Näytteistä analysoidaan seuraavat parametrit:

- kiintoaine
- CODMn
- kokonaistyyppi
- kokonaisfosfori
- väri
- pH

Kuormitusmallinnus

Näytteenottoihin perustuvan tutkimuksen ja analysoinnin lisäksi valuma-alueelle laaditaan kuormitusmallinnus (VEMALA). Kuormitusmallinnuksella saadaan tietoa siitä, mitkä maankäyttömuodot ovat keskeisiä kuormittajia ja millä osuuksilla. Tällä tiedolla voidaan kohdentaa valuma-aluekunnostuksia niille maankäytön sektoreille, jotka tunnistetaan alueella merkittävimiksi kuormituslähteiksi. Tarkastelu tehdään 3. jakovaiheen tarkastelulla ja tarkkuudella.

Valuma-aluekunnostustoimien esiselvitys

Hankealueelle tehdään karttatarkastelun perusteella alustava esiselvitys sopivien ja vaikutukseltaan merkittävien vesiensuojelurakenteiden sijoittelusta sekä mitoituksesta. Selvityksessä keskitytään erityisesti luonnonmukaisiin vesienhallinta- ja suojeluratkaisuihin, jotka perustuvat valumavesien pidättämiseen ja suodattamiseen. Näitä ovat muun muassa erilaiset metsä- ja maatalouskosteikot, pohjakynnykset, kaksitasouomat sekä erilaiset altaistukset. Tarkoitus on tunnistaa ja kohdentaa oikeanlaisia rakenne-ehdotelmia oikeanlaisille kohteille. Selvitys on suuntaa antava ehdotelma, jonka perusteella voidaan lähestyä maanomistajia ja jatkaa mahdollisten rakenteiden ja toimenpiteiden edistämistä/hankeistamista omina jatkohankkeinaan. Tavoitteena on vähentää vesistöihin kohdistuvaa valuma-alueelähtöistä kuormitusta ja sen myötä kohentaa alapuolisen Iso-Jurvon tilaa.

Raportointi

Hankkeen osa-alueista koostetaan yhteenvetoraportti, joka toimii tulevaisuuden toimenpiteitä ohjaavana käsikirjana vesistöalueen kunnostustoimien suunnittelussa ja toteutuksessa.

3. Hankkeen tarpeellisuus ja yleishyödyllisyys

Iso-Jurvo on korkean ekologisen- ja virkistyskäyttöpotentiaalin omaava Natura-järvi. Järven tilaa heikentää valuma-alueelähtöinen ulkoinen kuormitus, jota järveen päätyy valuma-alueen maankäytöstä ja kuivatustoiminnasta. Alueen maankäyttö on pääasiassa metsätaloutta

Hankealueen vesistöjen valuma-alueelähtöiseen kuormitukseen puuttumiseen tähtäävällä selvityksellä ja suunnitelmalla on valtakunnallisia vesienhoidon tavoitteita edistäviä vaikutuksia. Hankealueen vesistön tilan paraneminen hyödyttää myös suurta joukkoa kansalaisia, arviolta noin 100 järvenranta-asukasta, mökkivierasta ja virkistyskalastajaa. Hankealue on osa isompaa vesistökokonaisuutta ja hankkeen myötä jatkossa mahdollisesti edistettävät ja vesistökuormitusta vähentävät valuma-alueen toimenpiteet ovat hyödyksi Keiteleeseen eteläosan alueelle (14.41) ja edelleen koko Kymijoen päävesistöalueelle (14).

Hanke on valuma-aluekunnostuksen esiselvityshanke, jonka jälkeen voidaan edetä kohti konkretiaa, järjestelmällisesti ja hallittavan kokoisissa suuruusluokissa.

4. Aikataulu

Hanke toteutetaan (näytteenotto, suunnittelu) ja raportoidaan vuoden 2024 aikana.

5. Viestintä ja hankeyhteistyö

Hankkeesta viestitään hankekumppaneiden some-kanavissa sekä tiedotetaan paikallislehtiä. Vastaavia valuma-alueen hankkeita on useampia suunnitteilla ja meneillään Keski-Suomen alueella. Näiden hankkeiden kanssa vaihdetaan tietoa ja otetaan hyviä käytänteitä käyttöön hanke-edistämisen näkökulmasta.

6. Budjetti (alustava)

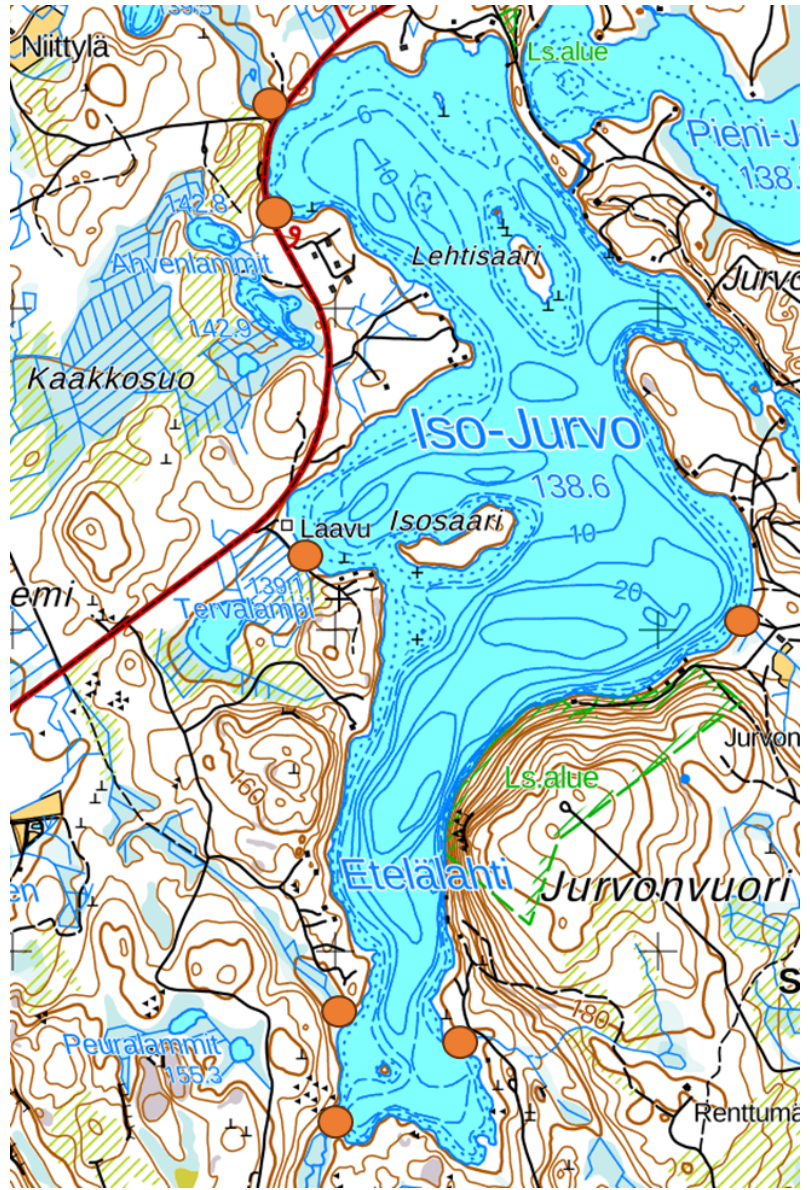
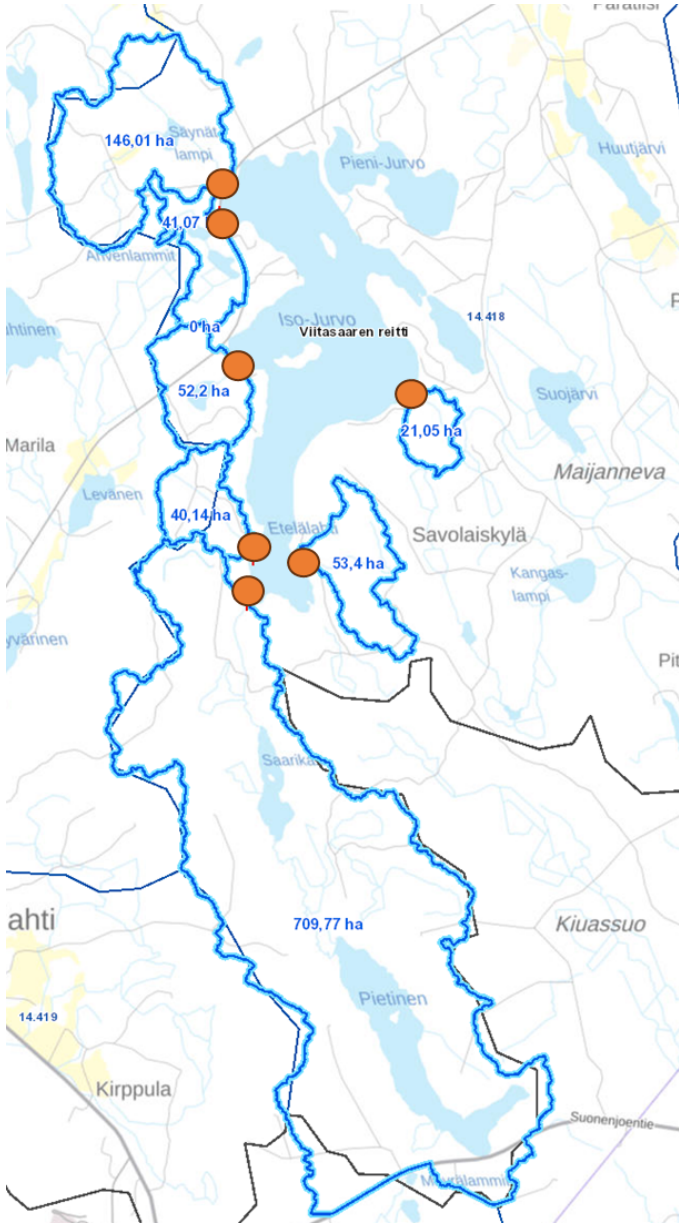
Hankebudjetti on esitettyinä taulukossa 1. Hankeen ostopalveluiden ALV on hankkeen kulu ja sisältyy budjettiin.

Taulukko 1. Hankebudjetti.

sis. ALV 24%			
Budjetti	summa €	Tuki 70%	Omarahoitus 30%
Matkakulut	392	275	118
Ostopalvelut	5989	4192	1797
Palkkio	4030	2821	1209
YHT.	10412	7288	3123

LIITE 1.

Hankealueen vedenlaadun havaintopaikat ja näiden valuma-alueet (lähde: metsakeskus.fi, muokannut Tuomo Laitinen).

Jurvon seudun valuma-aluekunnostuksen esiselvityshanke

Jurvon seudun vesiensuojeluyhdistys ry hakee Äänekosken kaupungilta rahoitusta käynnistääkseen vesiensuojelutoimenpiteet Jurvon alueella Äänekosken Suolahden ja Sumiaisten rajalla.

Jurvon seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n tarkoituksena on suojella ja edistää Iso-Jurvon, Jurvonjoen, Pieni-Jurvon sekä Valkeajärven vedenlaatua ja vesialueen luonnon monimuotoisuutta, niin vedessä, vesistöjen ranta-alueilla kuin valuma-alueilla. Jurvon seudun vesiensuojeluyhdistys ilmoittaa myös halunsa suojella ja edistää yläpuolisten vesistöjen puhtautta ja luonnonmukaista tilaa. Iso-Jurvon vesialueen latvavesiä ovat Pietinen, Pietisjoki, Saarikas, Mörköjoki, Naappi ja Naapinjoki. Jurvon seutu - Jouhtisen metsä on luokiteltu Natura 2000 -suojelualueeksi. Jurvon alue on erityislaatuinen mm. kirkasvetisyytensä vuoksi. Suojelun perusteena olevat lajit ovat jättisukeltaja ja kirjojokikorento.

Hankkeen tarkoitus on lähteä liikkeelle alkukartoituksesta, jossa vesistöön laskevista ojista otetaan vesinäytteet, jotka analysoidaan ja joiden perusteella laadittaisiin vesistöjen kunnostussuunnitelma. Alkukartoituksen kokonaiskustannuksiksi arvioidaan 10 412 €, josta 70 % haetaan ELY-keskukselta. Kaupungilta haettavan avustuksen määrä on 1 000 € (sis. alv 24 %). Loppurahoitusta haetaan parhaillaan eri organisaatioilta ja osa toteutetaan talkootyönä (mm. näytteenoton kuljetuskustannukset sekä hallinnollinen- ja suunnittelutyö). Näytteenoton ajankohta olisi keväällä 2024 ja sen tekisi Keski-Suomen vesiensuojeluyhdistys ry/Tuomo Laitinen. Kaupunki voisi olla mukana halutessaan näytteenottokierroksella.

Aarne Rautiainen

Jurvon seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n puheenjohtaja